

Козьміна Н.А.

Національний технічний університет України «КПІ»

Письмове монологічне мовлення

Епоха глобалізації світу диктує нові вимоги та підходи до навчання. В наш час, коли є можливість подорожувати світом, приймати участь в міжнародних семінарах, конференціях, культурних заходах, працювати в іноземних компаніях, брати участь в програмах обміну, спілкуватися через Інтернет, неможливо обходитись без уміння писати англійською мовою. Це включає уміння заповнювати анкети і декларації, складати резюме, вести ділову переписку, писати есе та доповіді. Для того, щоб навчитись висловлювати думки і ідеї в письмовій формі, необхідно знати і дотримуватись певних правил організації письмового тексту, володіти основами композиції та знати стильові особливості.

Письмове мовлення, яке здійснюється у формі писання і читання написаного, вважається особливим різновидом монологічного мовлення, дає змогу спілкуватися із співрозмовниками в просторі і часі. В основі писання та читання лежить одна графічна система мови. В процесі писання йде кодування думки або її зашифровка за допомогою графічних символів, при читанні йде зворотній процес декодування думки або процес її розшифровки [4].

Письмове мовлення дозволяє поступово, обдумуючи, виправляючи та доповнюючи, будувати текст, його різні форми, в яких виступає письмове монологічне мовлення, а саме доповідь, письмове повідомлення та оповідання, вираження думок або міркувань, тощо [4].

Письмове мовлення є необхідною для багатьох стилів літературної мови, наприклад, наукового, офіційно-ділового, художньої літератури. Письмове мовлення є засіб збереження продуктів людської історії і культури, один із засобів передачі інформації [1].

Цілком природно, що структура і природа письмового та усного монологічного мовлення різні. Письмове монологічне мовлення є процес, в якому немає безпосереднього співрозмовника. Отже сама особа, що пише, повністю контролює свій мотив, задум, бажання, вимоги, уявну реакцію співрозмовника без контакту з боку адресата. Крім контакту з уявним слухачем, мотивом письмового мовлення може виступати вираження, уточнення, доведення якихось понять, ідей, задумів, тощо.

Оскільки письмове мовлення не має засобів звукового та інтонаційного вираження, його характерною рисою є застосування більш складних синтаксичних конструкцій, ніж це властиво для усного мовлення. Отже, для максимально повної і чіткої передачі всієї інформації необхідно повністю використовувати всі розгорнуті граматичні засоби мови, таким чином, щоб читач міг зробити зворотний шлях від розгорнутої, зовнішньої форми до внутрішнього змісту даного тексту [3].

Письмове мовлення є результатом спеціального свідомого оволодіння засобами письмового вираження думки, починаючи з раннього етапу оволодіння технічними засобами: від пошуку окремих звуків і виділення фонем, написання фонем буквами або їх кодування, сполучення або синтезу окремих букв у слова, з послідовним переходом від одного слова до другого, тобто спочатку засобами зовнішнього вираження, пізніше - засобами вираження окремих думок. Для письмового мовлення досить важливим є як лексичний рівень, так і синтаксичний. На лексичному рівні відбувається пошук нових слів, виразів, їх протиставлення. Свідомо побудовані фрази підпорядковані правилам граматики та синтаксису [3].

Вчені вважають письмове мовлення, нарівні із говорінням, продуктивним або експресивним видом мовленнєвої діяльності, при якому зміст є вираженим графічними знаками. В процесі формування письмової комунікативної компетенції необхідною початковою задачею є навчитись володіти письмовими знаками. На наступних етапах, опираючись на численні спеціально розроблені

вправи, учнів шаг за шагом вчать володіти як змістом, так і формою письмового твору.

Зазвичай в процесі вивчення іноземної мови вчені виділяють три основні види письмової мовленнєвої діяльності. Перший з них - це контрольоване письмо, яке включає написання букв, слів, копіювання текстів, складання слів із букв, розшифровку та розстановку слів, складання речень із слів, тощо [2].

Другий вид, кероване письмо, є зв'язуючою ланкою між контрольованим та вільним письмом. Тренувальні вправи є переходом від структурованих вправ початкового етапу і творчими завданнями просунутого рівня. Звичайні традиційними завданнями, такі як диктанти, підстановочні вправи, вправи на заповнення пропусків, необхідно поступово доповнювати творчими вправами, які мають практичний вихід, на кшталт: заповнення анкет, особистих карток, оформлення автобіографічних відомостей. Ці вправи включають частковий переклад, вправи на побудову складних речень із одного або декількох простих речень із використанням з'єднувальних елементів, вправи на виділення змісту чи уточнення деталей, на аналіз та синтез отриманої інформації, також вправи на трансформацію тексту [2].

Третій вид- вільне письмо знаменує творчий етап і включає різноманітні творчі завдання, які також побудовані за певною структурою та мають свої правила. До таких завдань належить складання розповіді за картинкою, написання листа в різних форматах, творів, есе, тощо.

Література:

1. Зимняя И. А. Педагогическая психология – М.: Логос, 2000.
2. Пассов Е. С. Основные вопросы обучения иностранной речи – Воронеж: Воронежский гос. пед. институт, 1974.
3. Фрумкина Р.М. Психолінгвістика: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. - М.: Издательский центр «Академия», 2001.
4. Хомский Н. Язык и мышление. - М.: Прогресс, 1972.